Aan de gemeenteraad

Uw Kenmerk:	Portefeuillehouder:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlage(n):
-	Durk Durksz	0086241644	J. Ottens	06 8370 2349	1

Onderwerp:
voortgang uitvoering proeftuin aardgasvrij Wijnjewoude

Beetsterzwaag: 19 mei 2026
Verzonden op: 21 mei 2026

Geachte raad,

Dorpscoöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal (WEN) heeft verantwoording afgelegd over de tweede fase van de uitvoering van het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) en plannen ingediend voor het jaar 2026. De verantwoording en de plannen zijn door ons positief beoordeeld en de bijbehorende financiering is aan WEN beschikbaar gesteld. Met deze brief willen wij u informeren over de voortang van de uitvoering van de proeftuin aardgasvrij Wijnjewoude.

Achtergrond
In 2020 hebben gemeente Opsterland en WEN een aanvraag gedaan bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het kader van het Programma Aardgasvrije Wijken. De aanvraag is gestoeld op twee pijlers. De eerste pijler is 45 procent minder aardgas gebruiken (ten opzichte van het jaar 2015) door isolatiemaatregelen, bewuster energiegedrag en (hybride) warmtepompen. De tweede pijler is het produceren van één miljoen m^3 groengas door mono-mestvergisting. Daarmee zou Wijnjewoude net zoveel gas produceren als het gebruikt. Het ministerie honoreerde de aanvraag en stelde voor de uitvoering ruim 4,2 miljoen euro beschikbaar.

De gemeente Opsterland en WEN hebben vervolgens een Samenwerkingsovereenkomst project aardgasvrij Wijnjewoude afgesloten. In deze overeenkomst is afgesproken dat WEN de uitvoering van de projecten oppakt en dat WEN hiervoor via plannen van aanpak subsidies aanvraagt bij de gemeente, gefinancierd vanuit de PAW-middelen. Daarbij gelden drie termijnen: de periode 2021 tot en met 2022 (fase 1), de periode 2023 tot en met 2025 (fase 2) en de periode 2026 tot en met 2028 (fase 3).

Uitvoering tot en met 2025
Over de uitvoering van de eerste fase van het project hebben we uw raad geïnformeerd met onze brief van 19 december 2023. Eind maart 2026 heeft WEN verantwoording afgelegd over de uitvoering van de tweede fase met voortgangsrapportages en accountantsverklaringen. Deze hebben wij positief beoordeeld. WEN heeft de activiteiten uitgevoerd in lijn met de door WEN ingediende plannen van aanpak, op basis waarvan wij de subsidie hebben verleend, en in lijn met de door het Rijk gehonoreerde aanvraag voor het Programma Aardgasvrije Wijken. Ook naar het oordeel van een onafhankelijke accountant zijn de subsidiedeclaraties voor het project Besparen Wijnjewoude en het project groengas van WEN over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2025 in overeenstemming met de subsidieverlening.

Onderdeel besparen
Bij het onderdeel besparen ging WEN door met een vervolg op de door WEN opgezette stimuleringsregeling. Op basis van waar de bewoner staat in het verduurzamingsproces wordt de bewoner gestimuleerd om verder te verduurzamen. Daarbij staan eigen keuzes en eigen tempo centraal. Eind 2025 had driekwart van de (902) adressen in Wijnjewoude een aanvraag gedaan voor de stimuleringsbijdrage.

Ook heeft WEN een huurdersregeling hybride warmtepompen opgezet voor huurders van woningcorporatie Elkien, waarbij 13 van de 151 huurders van Elkien een hybride warmtepomp van WEN huurden. De resultaten van deze pilot zijn geëvalueerd en zijn positief, zowel voor wat betreft aardgasbesparing, energiekosten en comfort.

Tot en met 2025 is een aardgasbesparing van 40% gerealiseerd in Wijnjewoude.

Onderdeel groen gas
Er is hard gewerkt aan de organisatorische, bedrijfsmatige en juridische voorbereidingen voor de mestvergister met bijbehorende stikstofstripper. In oktober 2025 verleende de provincie daarvoor de omgevingsvergunning. Ook stelde de provincie een bijdrage van ruim 12 miljoen euro in het vooruitzicht, zodra alle benodigde vergunningen definitief zijn. In december is beroep tegen de omgevingsvergunning aangetekend bij de rechtbank.

Uitgebreidere informatie over de uitvoering van de onderdelen besparen en groengas tot en met 2025 kunt u vinden in de jaarverslagen van WEN. U kunt deze inzien via https://www.wen.frl/jaarverslagen/.

Jaarplan 2026
WEN ziet 2026 als overgangsjaar. De doelstelling om 45% aardgas te besparen is binnen bereik en WEN denkt over de groengas productie in 2026 duidelijkheid te hebben. WEN wil 2026 daarom gebruiken voor een heroriëntatie om nieuwe doelen te stellen richting 2035. Dit is dan de basis voor het plan voor de resterende PAW-periode (2027 t/m 2028) en de periode daarna. WEN heeft daarom nog geen plannen ingediend voor de gehele derde fase van het project. Aldus hebben wij alleen voor het jaar 2026 subsidie aan WEN verleend. Dit ging om een bedrag van ruim 1,1 miljoen euro. Voor de resterende periode van de derde fase zal WEN eind dit jaar de plannen indienen en een subsidieaanvraag doen.

Onderdeel besparen
WEN gaat in 2026 door met de stimuleringsregeling. Daarbij ligt de focus op de woningeigenaren en huurders die nog geen gebruik hebben gemaakt van de regeling. Ook wordt de verbinding gemaakt tussen de regeling van WEN en provinciale en gemeentelijke regelingen zoals de Lokale Aanpak Isolatie subsidie.
WEN zet verder in op de samenwerking met Elkien om het aantal hybride warmtepompen in de corporatiewoningen uit te breiden. Inzet is dat Elkien de warmtepompen van WEN overneemt en het aantal warmtepompen in de woningen uitbreidt. WEN zorgt dan voor de begeleiding van de huurders.
Verder gaat WEN door met ondersteuning op maat bij energiebespaar- of -opslagvragen.

Onderdeel groengas
WEN vertrouwt erop dat in 2027 met de productie van groengas kan worden begonnen, waarmee de PAW-doelstellingen behaald zouden worden. WEN wil daarom in 2026 alle voorbereidende activiteiten afronden.

Ter informatie vindt u als bijlage het jaarplan 2026 met daarin de activiteiten voor zowel de onderdelen besparen en groengas inclusief de bijbehorende begrotingen.

Tot slot
Het proces tot de bouw van de mestvergister is ingewikkelder en duurt langer dan was voorzien bij de start van het project in 2020. De voorbereidingskosten (onderzoeken, rapporten, vergunningen, compensatiemaatregelen, juridische procedures e.d.) zijn hoger dan oorspronkelijk begroot. In het totale project heeft dit echter niet tot overschrijdingen van het PAW-budget geleid, omdat bij het onderdeel besparen evenredig minder is uitgegeven dan voorzien. We merken op dat er bij de PAW-aanvraag geen afspraken gemaakt zijn over de verdeling van middelen over de onderdelen besparen en groengas en het Rijk geeft daarin ook beleidsvrijheid. Immers, de PAW is bedoeld om ervaringen op te doen en daarvan te leren. Op basis van de nu bekende begroting resteert voor de uitvoering van de PAW in 2027 en 2028 nog afgerond € 84.000.

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd over de voortang van de uitvoering van de proeftuin aardgasvrij Wijnjewoude. Mocht u toch vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Jacob Ottens, Zijn emailadres is jacob.ottens@opsterland.nl. Zijn telefoonnummer is 06 8370 2349.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders,

de gemeentesecretaris,

Sandra van ’t Hooge

de burgemeester,

Andries Bouwman

Bijlage:
WEN Programma Aardgasvrije Wijken Jaarplan 2026